

“Wetenschappelijke gefundeerde formuleringen zijn zelden ‘sexy’”

Consumenten creëren steeds vaker hun eigen ‘waarheid’ over voedsel. Dat is veront- rustend, vindt hoogleraar Fred Brouns. Bij de NAV- publiekslezing riep Brouns consumenten en media op meer te rade te gaan bij geregistreerde voedings- wetenschappers.

De publiekslezing van de Nederlandse Academie van Voedingwetenschappen (NAV) was dit jaar in handen van professor Brouns van de Maastricht University. Fred Brouns bekleedt in Maastricht de leerstoel ‘Healht Food Innovation’ en gaf in zijn lezing inzicht in de berichtgeving over voedsel en het dalende voedselvertrouwen. Door recente voedselschandalen en misleidende gezondheidsclaims is dat voedselvertrouwen flink beschadigd. Zelfs de overheid en wetenschappers worden door consumenten niet meer geloofd. In plaats daarvan creëert de consument z’n eigen ‘waarheid’ of haalt dat uit een blog of boek van iemand die zich expert noemt. “Er wordt heel wat bij elkaar gegoogled,” aldus Brouns. En er is genoeg te vinden. Verontrustende berichten over voedsel krijgen veel aandacht in de media, ook als ze onjuist zijn. Als voorbeeld geeft Brouns de onjuiste berichtgeving over tarwe; tarwe zou ziekmakend zijn en ‘lekkende darmen’ veroorzaken. Het glutenvrije dieet is hiermee een ware hype geworden: in de Verenigde Staten denkt de helft van de bevolking een glutenallergie te hebben en ook in Nederland is de broodconsumptie afgenomen. “En dat terwijl aangetoond is dat het regelmatig eten van volkoren producten het risico op diabetes en hart- en vaatziekten aanzienlijk verminderd”, aldus Brouns.

Onjuiste berichtgeving strafbaar
“There is good press about bad science

and bad press about good science’ concludeert Brouns. Eén negatief en sterk opvallend bericht haalt de voorpagina, terwijl talloze onderzoeken die het tegendeel laten zien, worden genegeerd. Brouns neemt het de media vooral kwalijk dat zij nauwelijks of niet aan *fact-checking* doen. Verkeerde interpretaties zijn aan de orde van de dag, meent Brouns. Terwijl bedrijven streng gecontroleerd en bestraft worden door de EFSA voor het maken van niet gefundeerde claims, verschijnen er in de social media en de kranten vaak aantoonbaar ongefundeerde uitspraken van vermeende experts die de consument of een bedrijf grote schade kunnen berokkenen. Brouns vindt dat vermeende experts die publiekelijk zaken verkondigen die aantoonbaar onjuist zijn strafbaar moeten zijn.

Geregistreerde experts

Zorgwekkend noemt Brouns ook de gewichts- en voedingsconsulentes en lifestyle coaches die zichzelf na zo’n 20 schriftelijke lessen voedingskundigen noemen. Brouns: “Het is onmogelijk om op basis van een cursus van een paar maanden voedingsonderzoek goed te kunnen interpreteren. Desalniettemin verstrekken zij vaak adviezen, gebaseerd op vermeende wetenschappelijke feiten, die bij goed opgeleide voedingsweten-

schappers de wenkbrauwen doen fronsen.”

Brouns raadt daarom iedereen aan, vooral de media, de nieuwswaarde van nieuwe ontwikkelingen en adviezen te checken bij geregistreerde experts, zoals aanwezig bij het Voedingcentrum, de NAV en de Nederlandse Vereniging van Diëtisten. Andersom ligt er ook een duidelijke taak voor de wetenschappers. Brouns meent dat wetenschappers een deel van hun publicitaire focus, nu vooral gericht op academische tijdschriften, moeten verplaatsen naar social media en publiekslezingen. Wetenschappers moeten ook meer verantwoordelijkheid nemen bij persberichten aan opinion leaders. Vaak worden nieuwe bevindingen te positief en verstrekkender weergegeven dan de verkregen data in werkelijkheid toelaten. “Marketing van wetenschap” is tricky en het is noodzaak de verspreiding van bad science tegen te gaan. Brouns eindigt zijn lezing met een tip: “Als je leest over een vreselijk gevaar of een groot gezondheidsvoordeel, wees dan op je hoede. Wetenschappelijke gefundeerde formuleringen zijn namelijk zelden ‘sexy’. Vaak juist saai en behoudend!”

www.voedingsacademie.nl

• **Jolande Valkenburg**